

Altres medalles commemoratives barcelonines encunyades en 1888

JOAN ALMIRALL

Justifiquem el títol d'ALTRES, per excloure les medalles commemoratives de L'Exposició Universal de Barcelona, que ja publicàrem a ACTA NUMISMATICA II, 1972.

Medalla n.º 1. Inauguració del Monument a Colón

Va ésser col·locat poc temps abans de la inauguració de l'Exposició. La col·locació es va fer per mitjà d'una bastida, molt notable obra de l'arquitecte Joan Torras i Guardiola, que va guanyar més fama que l'arquitecte dissenyador del monument, En Gaietà Buigas i Monravà (pare del famós enginyer i acadèmic, Carles Buigas, autor de les fonts i brollador de l'Exposició de l'any 1929 i de tantes altres obres i projectes).

En Gaietà Buigas va néixer a Barcelona, el 21 de juliol de 1851. Va començar a Madrid l'any 1868 la carrera d'arquitecte, que hagué d'interrompre l'any 1873, a causa de la guerra carlista, en la qual prengué part al costat del pretendent, essent coronel d'enginyers. Va acabar la carrera en 1879, a l'Escola de Barcelona (que s'havia inaugurat en 1871). Tingué diversos càrrecs oficials a Pobla de Lillet, Tortosa, Cerdanyola, Masnou, Manacor, Sitges (on construí la gran escalinata als peus de l'església, en 1882).

En octubre d'aquest any, fou guardonat amb el premi del concurs al Monument a Colón, entre 47 participants. Començaren les obres en 1883, acabant en 1888, és a dir l'any de l'Exposició Universal de Barcelona.

Durant l'exposició fou director de la Secció Marítima, construint el viaducte que passava sobre la via del tren i juntava el Palau de la Indústria amb el Fort de Sant Carles.

El monument a Colón és una de les obres més conegudes i representatives de la nostra ciutat, a causa, en part, de la seva situació, a la mateixa entrada marítima. L'estàtua de l'almirall és obra de l'escultor Atché i els lleons ho són d'En Vallmitjana.

El monument fou inaugurat per la Reina Regent, M.ª Cristina, el dia 1 juny de l'any 1888, és a dir sols dotze dies després d'haver inaugurat l'expo-

sició. Per això, tot i ésser dos assumptes ben diferents, hom els ajunta tot sovint com si guardessin relació. Inclús en alguna medalla commemorativa de l'Exposició ve representat aquest monument.

La descripció de la medalla és la següent:

Anvers: AYUNTAMIENTO : CONSTITUCIONAL : DE : BARCELONA, entre dues gràfiles seguides i en llegenda interna. En la part inferior escut ròmbic de la Ciutat. En el centre Monument a Colón, vaixells i muntanya de Montjuïc.

Revers: Entre dues gràfiles seguides i en llegenda interna: COMISION CENTRAL EJECUTIVA DEL MONUMENTO A COLON: 1888. En el centre, dins d'una laurèola i en diverses ratlles: INAUGURADO POR S. M. LA REINA REGENTE D.ª MARIA CRISTINA EL DIA 1 DE JUNIO DE MDCCCLXXXVIII.

En lletra petita CASTELLS y SOLA Y CAMATS I.

Or, diàmetre 80 mm, pes 345 grams.

Plata, diàmetre 80 mm, pes 180 grams.

En or només coneixem l'exemplar publicat per En Vives, que es guarda a la Reial Biblioteca. De plata, coneixem un exemplar a la col·lecció Jaume Colomer.

Medalla n.º 2. Com l'anterior però en coure.

Coure, diàmetre 80 mm, pes 185 grams.

Medalla n.º 3. Batalla de Reines

Anvers: Es molt atapeït i llarg de descriure. En el centre escut ròmbic de Catalunya, emmarcat i darrera d'unes branques. Dessota en una complicada cartela: BATALLA DE REYNAS, i més avall una màscara o carota, per dessota de la cartela com uns peus de cavallet. Quedant a un costat i altre, al

de l'esquerra com un pal acabat en una pinya i en el de la dreta, com un bastó corbat, a més d'ornaments florals. Sobre l'escut, una estrella de cinc puntes de la qual surten nombrosos raigs. Darrera l'escut, les muntanyes de Montserrat, i uns pals amb fils de transmissió d'electricitat o telèfon al·legoria del progrés. Entre la vora i una gràfila doble de ratlla i punts, ornament de fulles i flors. En un racó, al costat dret del camp i en lletres petites L.CANIDELL. M.Dº, nom de l'autor de la medalla.

Revers: Entre dues gràfiles de traç seguit, ornamentals de fulles i flors, com els de l'anvers. Enmig i en diverses ratlles i amb dos petits adorns al començament i final: MDCCCLXXXVIII LA «ACADEMIA ESPAÑOLA» PREMIANT A EN FREDERICH SOLER PER UN DE SOS DRAMAS HA RECONEGUT COM NACIONALS LA LLENGUA Y LITERATURA CATALANAS, amb un petit adorn que separa: EN CONMEMORACIO S'ENCUNYA AQUESTA MEDALLA. Dessota, amb lletres molt petites: BARCELONA.

Es una medalla, alhora força bonica, malgrat un xic carregada com aleshores s'estilava, que demostra el treball i dedicació dels medallistes d'aquell temps, en què es valorava molt el seu treball i competència, i al mateix temps de molt interès per la fita que commemora de la nostra llengua.

Coure, 56 mm de diàmetre i de pes 73'50 grams.

Medalla n.º 4. Coronació de la Mare de Déu de la Mercè

Anvers: Entre gràfila seguida i gràfila de punts: CORONACION DE LA IMAGEN DE N. S. DE LA MERCED, en llegenda interna i en lletres més petites i externes: DICIEMBRE 1888. En el centre imatge de la Verge de la Mercè, de la que surten nombrosos raigs de lum.

Revers: Entre dues gràfiles lineals i en llegenda interna: RECUERDO DE LAS FIESTAS RELIGIOSAS, i en llegenda externa BARCELONA. Davant de RECUERDO i en lletres molt petites. En el centre tres escuts, el del mig de l'ordre mercenària i darrera a l'esquerra escut episcopal amb bàcul i mitra, el de la dreta escut coronat de la ciutat. Dessota palma i branca d'olivera.

Coure daurat, diàmetre 29'5 mm, pes 11'30 grams. En ocasió de coincidir amb l'Exposició, les festes mercenàries d'aquest any tingueren un extraordinari relleu i solemnitat.

Medalla n.º 5. Salve Italia Victrix.

Anvers: Una matrona asseguda, amb espasa i escut, simbolitzant Itàlia, davant del sol i raigs, que té sota els peus la cúpula del Vaticà. Al seu voltant: SALVE ITALIA VICTRIX, en llegenda interna. Dessota i en lletres petites J. MORATO.D. (?) i BARCELONA.

Revers: Entre dues gràfiles lineals i en llegenda interna: LAS.DOMINICALES . DEL . LIBRE . PENSAMIENTO . EN . REPRESENTACION . DE . 130000 . ESPAÑOLES . ENEMIGOS . DE . LA . TEOCRACIA. I en llegenda externa 1888. En el centre triangle en el qual hi ha escrit LIBERTAD IGUALDAD FRATERNIDAD, amb tres coronas florals. En lletres molt petites PROPIEDAD RESERVADA.

Coure daurat, diàmetre 32 mm i pes de 14'45 grams. Es tracta d'una peça encunyada en contraposició de l'anterior, i d'un caire antireligiós i maçònic, aprofitant el succeït a Itàlia.